

УДК 821.161.2.09

Світлана Олексіївна ЧЕРЕДНИК,

викладач циклової комісії філологічних дисциплін

Кременчуцького льотного коледжу

Харківського національного університету внутрішніх справ;

Тимур Олегович СЕМЕРЯНИН,

курсант 3 курсу Кременчуцького льотного коледжу

Харківського національного університету внутрішніх справ

ІНТЕЛЕКТУАЛЬНЕ ЖИТТЯ УКРАЇНСЬКОЇ ДІАСПОРИ

Перші твори українських емігрантів на межі XIX-XX століть, коли з'явилися тривалі осередки літературного життя за межами України, представлені скромними літературними здобутками, що побачили світ у Канаді та США.

Турбота про збереження рідної мови, українських народних традицій було головною особливістю існування в Канаді української спільноти, що засвідчила бурхливий розвиток української літератури як факт безмежної любові до рідного краю. У центрі уваги авторів – сум за рідною землею, тема Батьківщини, звернення до якої підтверджує духовні зв'язки з Вітчизною, мотиви чужини та самотності.

Першу хвилю еміграції, що відбулася переважно через нестерпне соціально-економічне становище в Україні, представили неписьменні люди, переважно селяни, що виїжджали з «Богом та Кобзарем у серці». Здобувши освіту, вони намагалися відродити у своєму колі українську культуру. Домінувала поезія, що представлена коломийками, емігрантськими піснями, яким характерна стабільність жанрів, сюжетів, мотивів.

Третя хвиля еміграції була представлена інтелігенцією і мала переважно політичний характер. Перед читачем постійно постає образ священної української землі, яку одні митці порівнюють з раєм, а інші - з пеклом, бо на початку XX століття політика СРСР, нав'язування атеїзму приводить до бездуховності країну, яку хотіли знищити на мапі, але її можна було побудувати в душах, своїх та чужих. Пізніше суспільно-політичні катастрофи: голод та війни – посилять багатостраждальний образ України. Українська література не могла розвиватися на рідній землі – з'явилась ідея розвивати її в еміграції [2].

Наші небайдужі талановиті земляки переходять від поезії до прози – роману, який має можливість передати всі почуття, події, свідками яких вони були. Соціально-психологічна, історична проза постала із трагедій, пережитих українцями. Головні герої – бунтівники, що не хотіли бути гвинтиками жорстокого соціалістичного механізму.

Праці наших емігрантів в Америці та Західній Європі даного періоду є важливим показником їх могутнього інтелектуального потенціалу. А остання – четверта хвиля еміграції наших співвітчизників стала показником серйозних внутрішніх проблем держави.

Сучасне покоління зарубіжних українців динамічно розвиває та збагачує художню літературу, хоча україномовна читацька аудиторія поступово зменшується. [4]

Досягнення зарубіжної української інтелігенції залишаються в нас маловідомими широкому колу аудиторії. Імена авторів вписані у світовий контекст, але не в літописі вітчизняної науки.

Українська діаспора кінця XX – початку XXI століття, підтримуючи зв'язки зі своєю історичною батьківщиною та засвоюючи духовні цінності нової країни проживання, не має бажання повертатися додому й пов'язувати своє подальше життя з країною, де має коріння [3].

Висновки дослідників аргументують, що саме ЗМІ стали головним джерелом інформації для переселенців про рідний край. Періодичні видання з різної тематики – журнали, тижневики, альманахи, місячники мають не тільки інформаційну цінність, а й важливі з мистецької точки зору.

Сьогодні виникає все більше дискусій щодо взаємовідносин наших емігрантів та їх українською батьківщиною: перші дорікають, що не мають підтримки з боку держави, а

Україна бажає, щоб закордонні українці більше працювали для своєї історичної батьківщини для урізноманітнення української присутності у світі, розвитку культурних, освітніх, наукових та економічних взаємозв'язків.

Представники української спільноти США та багатьох інших країн Європейського Союзу у XXI столітті все активніше беруть участь у роботі Світового Конгресу Українців, молодіжних організацій, політичних угруповань, спілок, фондів та злетів, дбаючи про збереження етнічної ідентичності, формують сучасне покоління національної інтелігенції, гідно представляють українські інтереси за кордоном, демонструючи інтелектуальний потенціал співвітчизників у всьому світі.

Список бібліографічних посилань

1. Абліцов В.Г. Галактика «Україна». Українська діаспора: видатні постаті. – Київ, 2007. – С.299-300.
2. Пеленська О.М. Український портрет на тлі Праги. Українське мистецьке середовище в міжвоєнній Чехо-Словаччині. – Нью-Йорк-Прага, 2005. – С.10.
3. Розумний Я.Г. Четверть сторіччя конференцій з української проблематики в Іллінойському університеті // "Всесвіт". – Київ, 2007. – №1-2. – С.193-198.
4. Сюдюков І.Р. Життя віддане Христу й Україні // "День". – Київ, 2007. – №8. – С.8
5. Шаблій О.І. Україна. Людність // Г. Де Блій, Пітер Муллер, О.Шаблій. Географія. Світи, Регіони, Концепти – Київ, 2004. – С.174.

Одержано 17.10.2021

УДК 821.161.1

Вікторія Леонідівна ЧОРНА,

старший викладач кафедри мовної підготовки

Харківського державного біотехнологічного університету

КАТАРСИС ЯК ОСНОВА ПОЕТИКИ ТВОРІВ ДЗВІНКИ ТОРОХТУШКО

Останнє десятиріччя для буття національної літератури позначилось значним розширенням кола авторів. З'явилося ціле сузір'я імен поетів і, більшою мірою, прозаїків, які збагачують вітчизняну красну словесність своїми творчими доробками. Серед них і талановита авторка з Тернополю Дзвінка Торохтушко (спр.: Любов Бурак). Серед її творів вірші, казки, новели, оповідання та повісті. Велику популярність здобули збірки оповідань «Питровна» (2018), «Родинне» (2019), «Нагірна вулиця» (2021).

Питому вагу в прозі письменниці мають автобіографічні твори, центральними фігурами яких є власне сама авторка (вірніше, її alter ego), її сусідка-подружка Питровна (прототипом якої стала подружка Дзвінки, справжнє ім'я якої не розкривається), дідусь та бабуся. Вони стають немов би центром всесвіту, довкола якого розкручуються сюжети, в яких задіяні безліч персонажів: близькі й далекі родичі, сусіди, односельці, приїжджі гості й ба навіть домашні тварини і вищі сили. При цьому історія цієї великої родини стає відбиттям історії цілого нашого народу і самої України.

Характерною рисою більшості творів Дзвінки Торохтушко є їхня виразна соціальна спрямованість. Авторка виступає з гострою критикою потворних виразок і вад суспільства. Беручи за основу реальні історії з життя, начебто, переказані їй приятелями або випадковими знайомими, письменниця переробляє їх, розфарбовуючи власною уявою, додаючи якихось-то узагальнень, коментарів, філософських роздумів. Вірніше, її твори й є філософськими роздумами над суттю буття, життя й смерті, людського щастя, віри тощо.